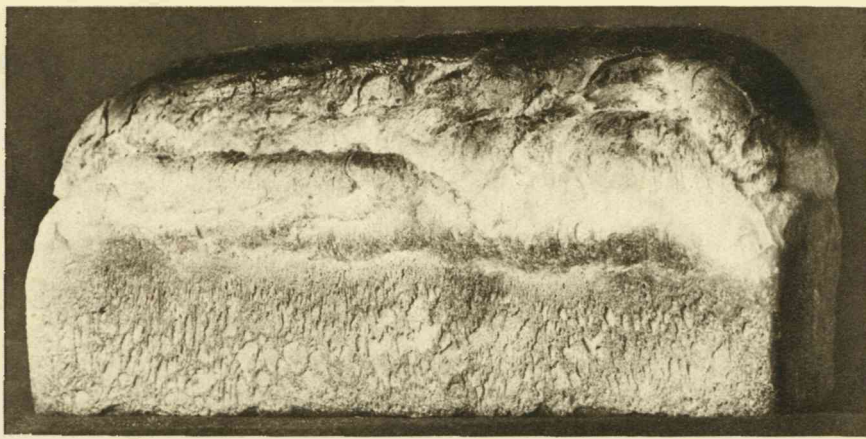
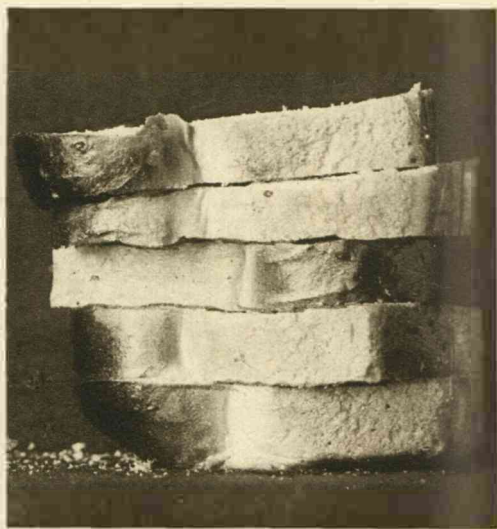

Wat één persoon in Duitsland per dag aan brood mag gebruiken. (200 gram.)

Een brood van 450 à 500 gram.

Wat een normaal persoon per maaltijd aan brood gebruikt. (175 gram.)

Het dagelijksch Rantsoen

Men leest in de bladen tusschen de berichten over verloren en veroverde heuvels en loopgraven, getorpilleerde schepen en geramde onderzeeboten, van de broodrantsoenen, welke in Duitschland het deel der bevolking zijn. Dank zij Panorama, kan men zich uitstekend indenken, hoe een veroverde of verloren gegane heuvel er uitziet. Getorpilleerde schepen hebben wij evenzeer in beeld gebracht, de onderzeeboten, voordat zij geramd waren, zijn in koperdiepdruk weergegeven en de redactie van Panorama meent met recht te mogen veronderstellen, dat haar lezers wel zooveel verbeeldingskracht hebben, om zich, na het zien van een „hééle” boot, ook een „kapotte” te kunnen indenken. Wat echter niet wegneemt, dat zoodra onze fotograaf zoo'n geramden onderzeeër voor de lens kan krijgen, wij hem u zullen laten zien. Onze veronderstelling was, dat de lezer een gelijk voorstellingsvermogen zou bezitten, daar waar het ging om het zich indenken van de werkelijke betekenis van 200 gram brood. Totdat een vriendelijke correspondent ons uit dien waan bracht door den volgende brief:

Geachte Redactie,

Met groote belangstelling volg ik de actueele platen in uw zoo interessant blad, doch ik mis er een voornaam ding in, dat ik om zoo te zeggen broodnoodig had, wilde ik mij een juist denkbeeld vormen van den werkelijken toestand van den dag. Ik heb niet het flauwste begrip van wat een boterham weegt. In mijn bescheiden woning (ik ben ongetrouwd en dorst mij dus geen familieschaal aan te schaffen), ontbreekt elk weegtoestel, zelfs een briefweger. Dus kom ik tot u met het verzoek, laat nu eens, volgens uw zoo juist systeem ons zien wat de dagbladen ons alleen maar vertellen: wat het rantsoen is, dat de bewoner van Germanje op zijn broodkaart per persoon mag afteekenen.

Geloof niet, dat mijn nieuwsgierigheid uit een gevoel van „Schadenfreude” voortspruit. Integendeel, ik wilde alleen weten, hoe groot mijn bewondering moet zijn voor de kranige opofferingsgezindheid onzer Oostelijke naburen. En deze bewondering is omgekeerd evenredig aan de grootte van de portie brood, welke hun toegewezen wordt.

Met gevoelens van hoogachting,

Uw abonné

L. L.

Daar wij de overtuiging hebben, dat niet alleen vrijgezellen zonder familieschaal of briefweger, doch ook bezitters van zeer goede weeginstrumenten er tot op nu toe nooit toe gekomen zijn om zich deze „realistische” voorstelling te maken, hebben wij onmiddellijk aan 't verzoek van onzen abonné voldaan. En wij zijn hem er dankbaar voor, dat hij ons de directe aanleiding gaf, om u hier, bij elkaar, af te beelden: een gewoon blik- of plaatbroodje; een portie boterhammen, zooals een gezond manspersoon die per maaltijd eet; een portie boterhammen, dat 200 gram weegt.

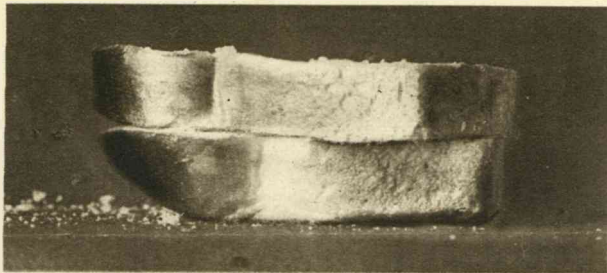
Het deel dat per maaltijd den Duitscher toegemeten is, zoo hij driemaal per dag boterhammen eet.

* * *

Met den briefschrijver zijn wij het volkomen eens, dat men groot respect moet hebben voor de opofferingsgezindheid der Duitsche bevolking. Natuurlijk leeft men daar allermint op brood alleen. Maar de toespijzen, waaronder de zoo inheemsche meelspijzen, worden uit den aard ook niet meer overvloedig genoten, het toegedeelde gewicht aan meel, hangt af van het broodgebruik en is verhoudingsgewijs nog geringer. De aardappelen zijn duur, doch het vleesch is overvloedig en de prijs zeker niet hooger dan hier. Toch zal het vleeschgebruik ook in Duitschland wel voor de meer gegoeden zijn. Het gemis aan voldoende brood wordt ontegenzeggelijk in de maag gevoeld, al is het waar, dat het jongste, dus het meest etende deel der bevolking, de mannen van 18—35 jaar voor een groot deel aan het front is.

* * *

Zal het „uithongerings” systeem der Geallieerden hun ten slotte helpen, hun vijand ten onder te krijgen?

Gerekend dat er driemaal per dag brood gegeten wordt, kan iemand in Duitschland dus per keer de bovenstaande hoeveelheid nuttigen.

Dat is de meest belangrijke vraag, welke men zich in dit verband moet stellen.

Wat zal grooter zijn, het uithoudingsvermogen van den Duitschen burger of de kracht der indirecte blokkade?

Wie zal het beter kunnen volhouden, de Duitsche overheid, die van elk hulpmiddel gebruik maakt om de meewerkende bevolking aan voedsel te helpen of de Engelsche en Fransche admiraliteiten, die het economisch leven van Duitschland in de war willen sturen?

Het is een open vraag, waarvan de beantwoording heel veel bitterheid met zich sleept en waarvan de oplossing zeker niet een kort proces kan worden genoemd. Het komt ons voor dat de Geallieerden niet voldoende rekening houden met de groote karaktereigenschap van het Germaansche ras: de taaië volharding. En dat door deze eigenschap hun pogen groote kans loopt, te mislukken. Men ziet het in Frankrijk en Engeland nu wel in dat het zoo vlug niet zal gaan. De snurkende opschriften in de Engelsche jingo couranten mogen als oogverblindende eenigen invloed hebben, de serieuze bladen ontveinzen het zich niet, dat het te beproeven middel

heel groote bezwaren heeft en dat men bij den strijd met het directe, zoowel als bij den strijd met dit indirecte wapen een groote mate geduld moet hebben.

Geduld....

Dat beteekent dus een oorlog in het oude genre.

Tachtig jaar.... dertig jaar.... twintig jaar.... 't Is een mooie toekomstvoorspelling! Ook voor de neutralen. Want de invloed van den oorlog op den toevoer van de levensmiddelen doet zich niet alleen voor de strijdende partijen gevoelen, maar de neutralen weten er evenzeer van mee te praten. En als wij volgen wat de berichten uit Spanje, Portugal en Italië melden, dan kloppen wij driemaal onder de tafel en zeggen: nu bij ons is het nog zoo erg niet, wat heel wat zeggen wil, omdat ook in Nederland veel levensmiddelen belangrijk in prijs zijn gestegen.

Gaat men bij de beschouwing van de gebeurtenissen, welke zich in onzen emotievollen tijd afspelen, wat dieper op het onderwerp in, dan stellen zich twee gezichtspunten tegenover elkaar.

Men kan beweren:

Deze strijd, die oogenschijnlijk een kampen om het overwicht van het groeiende wereldrijk Duitschland over het tot toppunt van zijn macht gekomen Brittanje is, zal als gevolg met zich meebrengen een zoo vergaande verandering in de economische en sociale verhoudingen, dat daardoor ten slotte de wereldverbetering, waarnaar zij hunkeren, zal worden geboren.

Of men kan zeggen:

Alle idealen, die men als gevolg van dezen oorlog denkt te bereiken, zullen door den strijd niet naderbij gebracht worden. 't Is en blijft de zoo vaak geziene worsteling van de eene macht met de andere, welke alleen een verschuiving en geen ingrijpende verbetering met zich mee zal kunnen brengen.

* * *

Al naar gelang men het een gelooft of het andere, kan men de opofferingen beoordeelen, welke de neutralen zich moeten getroosten. Gaat het om die intense verbetering, welnu, dan hebben zij er, alle belang bij, dat deze tot stand komt en is de prijs, welken zij in den vorm van dure levensmiddelen en andere stoffelijke opofferingen betalen, niet onbillijk geëischt en niet al te groot.

Gaat het echter alleen om de verschuiving, dan dienen de naties zich heel ernstig af te vragen bij welken groep haar belangen zich het veiligst bevinden en de omvang en de aard der opofferingen, welke elke natie zich wil getroosten, zullen het nauwste in verband staan met de belangenoverweging.

* * *

Men heeft de gedachte geopperd, dat ten slotte de honger den knoop zal moeten doorhakken, dien de diplomatie niet ontwarren en het zwaard niet stuk kan hakken.

Het is te hopen dat het nooit zoo ver moge komen.

Doch onmogelijk lijkt het helaas niet in de wereld vol verdwaasdheid, waarin wij leven.

Het werk in de veldbakkerij achter het front.

Een voorraad pas gebakken brood voor de mannen in de loopgraven.